

Gál Ferenc Egyetem

Pedagógiai Kar

Szarvas

Érzelmi intelligencia szerepe az oktatásban

**Az EI és az empirikus tanulási készségek kapcsolata kisiskolás
korban**

konzulens tanár:

Bartyik Gitta

mb. oktató

készítette:

Bjelik Blanka

tanító szakos hallgató

2024.

Tartalom

1. Bevezető – az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata	4
2. Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás fogalmának bemutatása	6
2.1. <i>Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás jelentősége és alkalmazása a személyes és szakmai fejlődésben</i>	<i>6</i>
2.2. <i>Az érzelmi intelligencia felépítése.....</i>	<i>6</i>
3. Az érzelmi intelligencia története, evolúciója és hatása	8
3.1. <i>Mi az érzelmi intelligencia (EI)?</i>	<i>8</i>
3.2. <i>Kik voltak a korai úttörők az EI koncepció kidolgozásában?</i>	<i>9</i>
3.3. <i>Hogyan fejlődött az EI megértése és jelentősége az idők során?</i>	<i>9</i>
4. Érzelmi intelligencia modellek és megközelítések összehasonlító elemzése	11
4.1. <i>Milyen rövid távú következményei vannak azoknak a szocializációs kihívásoknak, amelyekkel a korai iskoláskorú gyermekek szembesülnek a COVID-19 miatt?.....</i>	<i>11</i>
4.2. <i>Milyen hosszú távú következményei vannak azoknak a szocializációs kihívásoknak, amelyekkel a kisiskoláskorú gyermekek szembesülnek a COVID-19 miatt?</i>	<i>11</i>
4.3. <i>A digitális eszközöknek való kitettség és az általános iskoláskorú gyermekek érzelmi fejlődése</i>	<i>13</i>
4.4. <i>A digitalizáció lehetséges előnyei és hátrányai a gyermekek érzelmi intelligenciájára</i>	<i>13</i>
4.5. <i>Stratégiák, amelyekkel mérsékelhető a digitalizáció negatív hatása a gyermekek érzelmi intelligencia fejlődésére.....</i>	<i>14</i>
4.6. <i>A személyes és szakmai fejlődésre gyakorolt hatások.....</i>	<i>16</i>
5. Az empirikus tanulás.....	17
5.1. <i>Az empirikus tanulás előnyeinek és alkalmazásainak feltárása az oktatásban és azon túl.</i>	<i>17</i>
5.2. <i>Az érzelmi intelligencia gyengülésének következményei az általános iskolai évek során</i>	<i>17</i>
5.3. <i>Az empirikus tanulás fogalmának bemutatása.....</i>	<i>18</i>
5.4. <i>Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata</i>	<i>18</i>
5.5. <i>Az érzelmi intelligencia hatása az empirikus tanulásra.....</i>	<i>20</i>
6. A kutatás és annak eredményei	21
6.1. <i>A kutatás előzményei.....</i>	<i>21</i>
<i>Vizsgálati minta bemutatása.....</i>	<i>21</i>
6.2. <i>Tapasztalatok a vizsgálat felvétel közben, valamint annak előzményei</i>	<i>22</i>
6.3. <i>EIT teszteredmények</i>	<i>23</i>
6.4. <i>Tanulmányi eredmények</i>	<i>23</i>
6.5. <i>Összehasonlítás Nagy Henriett doktori disszertációjában szereplő adatokkal.....</i>	<i>27</i>

7.	Megbeszélés - diszkusszió.....	29
8.	Irodalomjegyzék:.....	32
9.	Mellékletek.....	35

1. Bevezető – az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata

Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás összefüggése az alsó tagozatos korban fontos kutatási terület, amely egyre nagyobb figyelmet kap a pszichológiai és pedagógiai kutatásokban. Azt gondolom, hogy ez a téma igazán nagy mélységeket tartalmaz. Egyrészt egy olyan területről beszélünk, amit nem olyan régóta vizsgálunk, és nem is tulajdonítottak neki nagy jelentőséget. Az érzelmi intelligencia fontossága nem csupán a szociális működésünk meghatározó eleme, hanem hatással van a karrierünkre, sőt még a tanulmányainkra is. Azért ezt a témakört választottam a szakdolgozatom témájának, mert mindig is érdekelt az interperszonális kapcsolatok, és az, hogy milyen összefüggés van a belső világunk és a külvilág közt. Érdekes témának tartom, hogy vajon a magasabb érzelmi intelligenciával rendelkező gyerekek jobban teljesítenek-e az iskolai keretek közt, vagy esetleg kiemelkednek?

Az empirikus tanulás olyan folyamat, amely során a gyerekek tapasztalatokat szereznek, az érzelmi intelligencia pedig a személyes érzelmek felismerésére és kezelésére való képességet jelenti¹. A két terület kapcsolata lehetőséget ad arra, hogy a gyerekeknek az érzelmi intelligenciájuk fejlesztése során ne csak az elméleti tudást, hanem a gyakorlati alkalmazást is megtanítsák akár tanórai keretek közt, akár osztályprogramok során.

Nagy Henriett doktori disszertációja az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás közötti összefüggéseket vizsgálja alsó tagozatos korban. A kutatás eredményei szerint az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás között kapcsolat van, vagyis a gyerekek, akik jobban tudják kezelni az érzelmeiket, általában hatékonyabbak a tapasztalatszerzésben. A kutatásának további eredményei azt is mutatják, hogy az érzelmi intelligencia fejlesztése pozitív hatással van az empirikus tanulásra, és fordítva is igaz²³.

A szakirodalomban bőven találunk tanulmányt az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolatáról. Salovey és Mayer (1990) az érzelmi intelligenciát az érzelmek felismerésére, megértésére, kezelésére és azokat a célok elérésére való használatára utaló képességként határozták meg⁴. Az ILTA (Tanulás és Tanítás Nemzetközi Társasága) szerint az

¹ Nagy, H. (2017). Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata alsó tagozatos korban. Doktori disszertáció, Pécsi Tudományegyetem.

² Goleman, D. (1995). Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. New York: Bantam Books.

³ Nagy, H. (2017). Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata alsó tagozatos korban. Doktori disszertáció, Pécsi Tudományegyetem.

⁴ Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. Imagination, cognition and personality, 9(3), 185-211.

empirikus tanulás olyan tanulási folyamat, amelyben a tanulók a tapasztalataikból építkeznek, és ezeket az ismereteket alkalmazzák a jövőbeli helyzetekben⁵.

Összefoglalva, az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás közötti kapcsolat olyan fontos terület, amelynek tanulmányozása segítheti a gyermekek személyes és tanulmányi fejlődését.

⁵ International Society for Technology in Education (ISTE). (2016). Empowered Learner. <https://www.iste.org/standards/for-students/empowered-learner>

2. Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás fogalmának bemutatása

2.1. Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás jelentősége és alkalmazása a személyes és szakmai fejlődésben

Az érzelmi intelligencia a személyes és a szakmai fejlődés létfontosságú eleme. A kutatók szerint az érzelmi intelligencia egy tanulható és fejleszthető készség⁶. Az érzelmi intelligenciának hierarchikus szintjei vannak, így ábrázolható az érzelmi intelligencia minden szintje. A végső cél a gyerekek és a felnőttek életében is az érzelmi intelligencia fejlesztése kell, hogy legyen⁷.

Az érzelmi intelligenciának gyakorlati alkalmazása van értékelési és képzési eszközként az élet különböző területein, például az interperszonális kapcsolatokban, a munkában, az egészségügyben, a speciális oktatásban, az általános oktatásban és a tanulmányi sikerekben⁸. Az érzelmi intelligencia ugyanolyan fontos, mint az intellektuális képesség az élet boldogságához és sikeréhez, sőt az élet egyes aspektusaiban többet is számít⁹.

Az érzelmek megértése és az érzelmek kezelése az érzelmi intelligencia olyan összetevői, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a fő axiális pályák szerkezeti mikroarchitektúrájához¹⁰. Tanulmányok kimutatták, hogy az érzelmi intelligenciát alkotó érzelmi képességek kulcsfontosságúak az emberi elváltozások szempontjából¹¹. Az érzelmi intelligencia elemi szinten kapcsolódik az emberek életéhez, és számos pozitív előnnyel jár ennek fejlesztése, beleértve a személyes és társadalmi működést. Fontos tehát az egyén személyes és szakmai fejlődése szempontjából is^{12 13}.

2.2. Az érzelmi intelligencia felépítése

Az érzelmi kompetenciák fogalmának és mérésének két különböző nézőpontja van: a képesség-EI modell és a vonás EI¹⁴. Az érzelmi intelligencia fejlesztése empirikus tanulóssal jár. Bár az empirikus tanulás korábban nem sokat volt vizsgálva, mégis ez a fajta tanulás hasznos lehet a

⁶ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁷ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁸ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

¹⁰ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

¹¹ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

¹² A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

¹³ Emotional Intelligence. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

¹⁴ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

személyes és szakmai fejlődésben, ahogyan korábban is említettem¹⁵. Az érzelem és az intelligencia szorosan összefügg.

Az EI-t tekintve a saját és mások érzéseinek tiszteletben tartása segít a viselkedések és kapcsolatok kezelésében. Az érzelmi intelligencia magában foglalja a saját és mások érzelmeinek elismerését, elfogadását és ellenőrzését. Az együttműködés és a harmónia fontos a személyes és társadalmi fejlődéshez, és az érzelmi intelligencia elősegíti ezeket a tulajdonságokat. Érzelmeinkkel való érvelés fontos azok hatékony kezeléséhez. Az érzelmek befolyásolják a döntéshozatalt, a kapcsolatépítést és a mindennapi viselkedést.

Az érzelmi intelligencia magasabb szintű kognitív funkciókat is magában foglal, mint például a figyelem, a memória és a döntéshozatal. Az EI segít az embereknek megismerni önmagukat és másokat, és jobban együtt élni¹⁶¹⁷. Valamint hatással lehet a saját teljesítményünkre. Az érzelmi intelligencia egyéni teljesítményre gyakorolt hatását kutatások tárták fel¹⁸. Ugyanakkor megjósolhatja a sikert különböző szektorokban¹⁹. Ez a fajta intelligencia fontos szerepet játszik az érzelmekben és a megismerésben, erősíti az egyéneket, és a társadalom egészének hasznára válik²⁰.

¹⁵ Emotional Intelligence. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

¹⁶ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

¹⁷ Emotional Intelligence. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

¹⁸ Antecedents of Emotional Intelligence: An Empirical Study. journalofleadershiped.org

¹⁹ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

²⁰ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

3. Az érzelmi intelligencia története, evolúciója és hatása

3.1. Mi az érzelmi intelligencia (EI)?

Az érzelmi intelligencia (EI) mint fogalom, az elmúlt években nagy figyelmet kapott. Az EI nem más, mint az érzelmek észlelésének, használatának, megértésének, kezelésének képessége²¹. A magas érzelmi intelligenciával rendelkező emberek képesek felismerni saját és mások érzelmeit, különbséget tenni a különböző érzések között, és megfelelően felismerni azokat²². Ez lehetővé teszi a magas érzelmi intelligenciával rendelkező emberek számára, hogy hozzáigazítsák saját érzelmeiket a szituációkhoz, hogyan alkalmazkodjanak a környezethez, valamint kezeljék érzelmeiket úgy, hogy hatékonyan kommunikáljanak a többi emberrel^{23 24}.

Az EI magában foglalja azt az elképzelést, miszerint a kogníció és az érzelmek egymással összefüggenek valamint egyesítik a különböző érzelmi és intellektuális folyamatokat is²⁵²⁶. Az érzelmeink nem csupán a döntéshozatalainkat befolyásolják, hanem a kapcsolatépítésünket és a mindennapi viselkedésünket. Így az EI fontos tényező a mindennapi életben mind rövid, mind hosszú távon^{27 28}. Az érzelmi intelligencia az önmagunkkal és másokkal kapcsolatos érzelmek megértéséhez, felhasználásához és kezeléséhez kapcsolódó képességek összessége, ami magában foglalja mások érzelmeinek megértését, értelmezését és az azokra megfelelő reakciók képességének abszolválását^{29 30}. Az EI-nek különböző koncepciói léteznek, beleértve a „jellemző EI”-t és a „vegyes modell-EI-t”. Az érzelmi intelligenciának több, mint 30 különböző és széles körben használt mérőszámát fejlesztették ki az elmúlt időben³¹. John Mayer és Peter Salovey pszichológusok alkották meg magát az „érzelmi intelligencia” kifejezést 1990-ben, amelyet Daniel Goleman népszerűsített ezután³². Néhány szakértő úgy véli, hogy az EI fontosabb az IQ-nál a mindennapi életben való sikeresség szempontjából. Ezért fontos tényező a kutatók és a gyakorlati szakemberek számára munkájuk

²¹ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

²² en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

²³ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

²⁴ Emotional Intelligence. www.verywellmind.com/what-is-emotional-intelligence-2795423

²⁵ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

²⁶ Emotional Intelligence. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

²⁷ Emotional Intelligence. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

²⁸ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

²⁹ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

³⁰ Emotional Intelligence. www.verywellmind.com/what-is-emotional-intelligence-2795423

³¹ The Measurement of Emotional Intelligence: A Critical Review of the Literature and Recommendations for Researchers and Practitioners. www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.01116/full

³² Why Emotional Intelligence Is Important in Leadership. online.hbs.edu

során³³³⁴. Az EI nem más, mint az érzés, a gondolkodás, a tanulás, a problémamegoldás és a döntéshozatal központi irányítója. Érzelmi-kognitív alapú megközelítéssel érhető el³⁵.

3.2. Kik voltak a korai úttörők az EI koncepció kidolgozásában?

Az érzelmi intelligencia (EI) koncepciója nagy múltra tekint vissza, és számos úttörő járult hozzá fejlődéséhez és fejlődéséhez. Az egyik legkorábbi úttörő Salovey és Mayer volt, akik kidolgozták az EI fogalmát, és további kutatások után tovább finomították definíciójukat³⁶³⁷. Céljuk volt, hogy az EI-t új intelligenciaként határozzák meg az új intelligencia szabványos kritériumai között³⁸. Daniel Goleman volt az egyik korai úttörő az EI koncepció kidolgozásában is. Érzelmi intelligencia című, legkelendőbb könyve, amelyet először 1995-ben adtak ki, jelentős szerepet játszott az EI koncepciójának népszerűsítésében^{39 40}. Az EI-vel kapcsolatos korai munkáját azonban olyan kutatók bírálták, mint Eysenck (2000), és azt feltételezték, hogy az EI az intelligencia vagy a kognitív képesség egy fajtája⁴¹. Mayer, Caruso és Salovey további úttörői voltak a témának, akik hozzájárultak az EI fejlesztéséhez. Céljuk volt egy átfogó EI modell kidolgozása, amely magában foglalja az érzelmekhez kapcsolódó képességeket, vonásokat és motívumokat⁴².

Az érzelmi intelligencia (EI) kifejezést először 1964-ben találták ki, és azóta a fogalom rengeteget fejlődött. Goleman az EI-t a vezetői teljesítményt meghatározó készségek és jellemzők tömbjeként határozta meg. Ezenkívül a kutatók az EI különböző dimenzióit azonosították, amelyek magukban foglalják az érzelmek pontos észlelését, az érzelmek felhasználását a gondolkodás elősegítésére, az érzelmek megértését és az érzelmek kezelését⁴³.

3.3. Hogyan fejlődött az EI megértése és jelentősége az idők során?

³³ Emotional Intelligence. www.verywellmind.com/what-is-emotional-intelligence-2795423

³⁴ The Measurement of Emotional Intelligence: A Critical Review of the Literature and Recommendations for Researchers and Practitioners. www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.01116/full

³⁵ A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

³⁶ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

³⁷ The Theories of Emotional Intelligence Explained. positivepsychology.com/emotional-intelligence-theories/

³⁸ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

³⁹ The Theories of Emotional Intelligence Explained. positivepsychology.com/emotional-intelligence-theories/

⁴⁰ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

⁴¹ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

⁴² The Theories of Emotional Intelligence Explained. positivepsychology.com/emotional-intelligence-theories/

⁴³ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

Az idő múlásával az EI megértése és jelentősége többféleképpen változott. Kezdetben az EI kutatása csak a társadalmi és a pszichológiai előnyeire koncentrált⁴⁴. Kutatások azonban bizonyították az érzelmi intelligencia értékét a vállalkozások számára. Ezáltal felismerték annak jelentős szerepét a munkaerő-fejlesztésben⁴⁵. Jelenleg az EI-t az emberi kognitív képességektől teljesen elkülönülő személyiségvonásként értelmezik⁴⁶. Ma már az érzelmi intelligenciát a munka és munkavállalás egyik előfeltételeként ismerik el⁴⁷. Az EI kutatásának fejlődése során, felismerték annak hatalmas értékét a személyes előrehaladásban. Ideértve az érzelmek, valamint a stressz hatékony kezelésében betöltött szerepét⁴⁸. Ezenkívül a magas EI fokozza a tudományos és üzleti teljesítményt, valamint javítja az emberek fizikai és pszichológiai egészségét⁴⁹.

Az EI és az intelligenciahányados (IQ) összehasonlítását gyakran végzik a kutatók⁵⁰, ami arra mutat, hogy az EI erősebb készség, mint a kognitív intellektus önmagában.⁵¹ A vonás EI modell egyben általános modell is, ami megkülönbözteti a Goleman-modelltől. Ez a megkülönböztetés fontos az EI-vel kapcsolatos elméletek és hipotézisek operacionalizálása és fejlesztése szempontjából⁵². Ezen túlmenően az EI megértése úgy fejlődött, hogy felismerje annak fontosságát az egyének jövőbeli cselekedeteinek irányításában azáltal, hogy felvértezi őket a személyes és interperszonális szintű problémamegoldáshoz szükséges készségekkel⁵³. Az EI megértésének és fontosságának folyamatos fejlődése az idő múlásával a személyes valamint szakmai siker jelentős tényezőjeként történő elismeréséig tetőzött^{54 55}.

⁴⁴ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁴⁵ Emotional Intelligence in the Workplace. www.valamis.com/hub/emotional-intelligence-in-the-workplace

⁴⁶ en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

⁴⁷ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁴⁸ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁴⁹ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁵⁰ Emotional Intelligence in the Workplace. www.valamis.com/hub/emotional-intelligence-in-the-workplace

⁵¹ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁵² en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

⁵³ Emotional Intelligence in the Workplace. www.valamis.com/hub/emotional-intelligence-in-the-workplace

⁵⁴ The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/

⁵⁵ Emotional Intelligence in the Workplace. www.valamis.com/hub/emotional-intelligence-in-the-workplace

4. Érzelmi intelligencia modellek és megközelítések összehasonlító elemzése

4.1. Milyen rövid távú következményei vannak azoknak a szocializációs kihívásoknak, amelyekkel a korai iskoláskorú gyermekek szembesülnek a COVID-19 miatt?

Sajnos ahhoz, hogy megértsük, hogy milyen károkat okozott a gyerekek szociális fejlődésében a 2020-tól tartó COVID-19 járvány miatt tartott karantén és társadalmi elszigetelődés, további kutatásokra van szükség. Köztudott azonban, hogy a szocializáció döntő szerepet játszik a gyermekek kognitív, érzelmi és viselkedési fejlődésében. A társadalmi elszigeteltség és a társaikkal való interakciók hiánya negatív hatással lehet mentális egészségükre, beleértve a szorongást, a depressziót és a magányt, valamint hatással lehet az érzelmi intelligencia fejlődésére is. Ezen túlmenően, azok a gyerekek, akik nem tudnak iskolába járni, megzavarhatják a rutinjukat, és kimaradhatnak a tanulás és a szociális készségek fejlesztésének számos eseményéből. További kutatásokra van szükség annak megértéséhez, hogy ezek a kihívások hogyan változhatnak olyan tényezők függvényében, mint az életkor, a társadalmi-gazdasági helyzet és az egyéni körülmények.

4.2. Milyen hosszú távú következményei vannak azoknak a szocializációs kihívásoknak, amelyekkel a kisiskoláskorú gyermekek szembesülnek a COVID-19 miatt?

A COVID-19 világjárvány az óvodákat és iskolákat bezárásra kényszerítette, ami jelentős kihívást jelentett a kisiskoláskorú gyermekek szocializációjában. Az iskolák bezárása nemcsak a gyermekek tanulmányi előmenetelére volt hatással, hanem erkölcsi tulajdonságaikra és mentális egészségükre is⁵⁶⁵⁷. Ezekből a kvalitatív kutatásból származó jelentések kimutatták, hogy a világjárvány negatív hatással volt a gyermekek mentális egészségére, beleértve kommunikációs készségeiket, empátiájukat és szocializációs képességeiket. Elengedhetetlen annak felismerése, hogy a gyermekeknek megvannak a jogaik, amint azt az UNICEF „Gyermekek jogai a hatásvizsgálatokban: Útmutató a gyermekek jogainak a hatásvizsgálatokba

⁵⁶ karpatokalapitvany.hu/koragyerekkor/hu/node/45

⁵⁷ unicef.hu/mentalis-egeszseg/kutatas

és a politikai döntéshozatali folyamatokba történő integrálásához” című dokumentumában⁵⁸ kimondja.

Aggasztóak azok a hosszú távú következmények, amelyekkel a kisiskoláskorú gyermekeknek szembe kell nézniük a COVID-19 miatti szocializációs kihívásokkal. Az Alfa generáció kezelhetetlenné válhat, szocializációs és kortárs kommunikációs készségeik megsérülhetnek a járvány következtében. A hatás olyan jelentős volt, hogy még a nyári szünet sem tud megfelelő környezetet biztosítani a gyerekek kortárs szocializációjához⁵⁹ ⁶⁰. Ezért alapvető fontosságú, hogy mérlegeljük a világjárványnak a gyermekek szocializációjára gyakorolt hosszú távú következményeit, és megfelelő intézkedéseket tegyünk annak biztosítására, hogy továbbra is fejlesszék ezeket a kulcsfontosságú készségeiket.

⁵⁸ A Covid19-világjárvány: tanulságok és ajánlások a jövőre vonatkozóan www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0282_HU.html

⁵⁹ <https://www.scribd.com/document/438052304/a-digitalis-vilag-hatasa-a-gyermekekre>

⁶⁰ Különleges oktatási időszakok: felvételizők és szüleik tapasztalatai a digitális tanrendről - PDF

4.3. A digitális eszközöknek való kitettség és az általános iskoláskorú gyermekek érzelmi fejlődése

A digitalizáció és a mesterséges intelligencia térnyerésével egyre nagyobb aggodalomra ad okot, hogy a digitális eszközöknek való kitettség milyen hatással van az általános iskoláskorú gyermekek érzelmi fejlődésére. Bár a technológiai fejlődés számos előnnyel jár, mégis kétélű fegyvernek tekinthető⁶¹. A digitális tanulási környezetek esetében a tanulók érzelmi reakciói kritikusak a tanulási folyamat sikere szempontjából⁶². Sőt, kutatások kimutatták, hogy az érzelmi intelligencia, vagyis az EQ egyre fontosabbá válik a mai munkahelyeken. A vezetők olyan személyeket keresnek, akik rendelkeznek ezzel a készségkészlettel⁶³. Az érzelmi intelligencia alacsonyabb szintje azonban negatív következményekkel jár, mint például a munkával való elégedettség csökkenése és a fluktuáció növekedése⁶⁴.

Mivel a kommunikáció jelentősen eltolódik az online világ felé, fontos megvizsgálni, hogy ez a változás hogyan érinti az emberi kapcsolatokat, beleértve a szülők és gyermekeik közötti kapcsolatokat is⁶⁵. Ezért az érzelmi intelligencia fejlesztésével és annak fontosságának tudatában mind a személyes, mind a szakmai környezetben jobban eligazodhatunk a digitalizáció érzelmi fejlődésünkre és jóllétünkre gyakorolt hatásaiban⁶⁶.

4.4. A digitalizáció lehetséges előnyei és hátrányai a gyermekek érzelmi intelligenciájára

A digitális fejlődés jelentős változásokat hozott az élet különböző területein, így az oktatásban is. A digitális tanulási környezetek térnyerése vitát váltott ki a digitalizációnak a gyermekek érzelmi intelligenciájára gyakorolt hatásáról. A digitalizációnak számos előnye van, de egyben kétélű fegyver is.

Egyrészt a digitalizáció rengeteg forráshoz biztosít hozzáférést a gyerekeknek, ideértve az online eszközöket, az interaktív tananyagokat és a virtuális szimulációkat. Ezek javíthatják

⁶¹ Hibrid digitalizáció: maghasadás vagy magfúzió? www.ludovika.hu

⁶² Az érzelmi intelligencia (EQ) és az önszabályozás szerepe az online tanulásban https://www.researchgate.net/publication/341945495_Az_erzelmi_intelligencia_EQ_es_az_onszabalyozas_szerepe_az_online_tanulasban

⁶³ Az érzelmileg intelligens munkavégzés ereje <https://www.hrportal.hu/hr/az-erzelmileg-intelligens-munkavegzes-ereje-20221017.html>

⁶⁴ Miért fontos az EQ a munkahelyünkön is? <https://hrpwr.hu/cikk/miert-fontos-az-eq-a-munkahelyunkon-is>

⁶⁵ Az érzelmi intelligencia (EQ) és az önszabályozás szerepe az online tanulásban https://www.researchgate.net/publication/341945495_Az_erzelmi_intelligencia_EQ_es_az_onszabalyozas_szerepe_az_online_tanulasban

⁶⁶ <https://www.hrportal.hu/hr/hogyan-fejlesztheto-az-erzelmi-intelligencia-20090723.html>

tanulási tapasztalataikat és fejleszthetik érzelmi intelligenciájukat⁶⁷. Kutatások azonban kimutatták, hogy az alacsonyabb szintű érzelmi intelligencia akadályozhatja a gyermek azon képességét, hogy sikeresen eligazodjon a digitális tanulási környezetben⁶⁸. Ezenkívül a digitalizáció és a mesterséges intelligencia (AI) által előidézett kultúraváltás hatással van a gyermekek szociális és érzelmi fejlődésére is.

Ebben az összefüggésben a digitális tanulási környezetre adott érzelmi reakciók jelentősebb hatással vannak a folyamat sikerére, mint maga a technológia⁶⁹. E megfontolások fényében elengedhetetlen annak felismerése, hogy a digitalizálás nem csodaszer a gyermekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése során. Ehelyett a pedagógusoknak és a szülőknek tudatában kell lenniük a digitalizálás lehetséges előnyeinek és hátrányainak, és lépéseket kell tenniük a gyermekek érzelmi intelligenciájának előmozdítása érdekében a digitális tanulási környezetekben⁷⁰.

Kutatásom feltételezi, hogy a kapott eredmények a túlzott digitalizáció révén is mutattak ilyen szintű eltérést. A gyerekek alapvető érzelmeket nem vagy csupán nehezen ismertek fel a teszt során. A társas kapcsolatok egyre növekvő hiánya, illetve a kommunikáció digitális irányba való eltolódása gyengíti a gyermekek szociális érettségi fejlődését. Remekül felismernek „steril” érzelmeket, például rajzokon, azonban a valós embereket ábrázoló képek már kihívást jelentenek. Saját érzelmeiket is nehezebben fejezik ki verbálisan a mindennapok során, megjelent egy új kifejezés is az extrovertált, illetve introvertált mellett kialakult az úgynevezett „textrovertált”⁷¹ személyiség is az angol szlengben. Textrovertáltnak nevezik azt a személyt, aki írásban, üzeneteken keresztül remekül kifejezi önmagát, ellenben az élőbeszéd, közvetlen kommunikáció során visszahúzódó, félénk.

4.5. Stratégiák, amelyekkel mérsékelhető a digitalizáció negatív hatása a gyermekek érzelmi intelligencia fejlődésére

Mivel a digitalizáció továbbra is hatással van életünk minden területére, figyelembe kell vennünk a gyermekek érzelmi intelligenciájára gyakorolt hatását. Míg a technológiai

⁶⁷ Hibrid digitalizáció: maghasadás vagy magfúzió? www.ludovika.hu

⁶⁸ 34. Miért fontos az EQ a munkahelyünkön is? <https://hrpwr.hu/cikk/miert-fontos-az-eq-a-munkahelyunkon>

⁶⁹ Az érzelmi intelligencia (EQ) és az önszabályozás szerepe az online tanulásban https://www.researchgate.net/publication/341945495_Az_erzelmi_intelligencia_EQ_es_az_onszabalyozas_szerepe_az_online_tanulasban

⁷⁰ <https://infojog.hu/dr-nagy-adrienn-a-mesterseges-intelligencia-es-a-digitalizacio-jelentosege-es-lehetseges-hasznositasi-teruletei-az-igazsagszolgaltatasban-2020-2-75-e-kulonszam/>

⁷¹ <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=textrovert>

fejlesztések tagadhatatlan előnyökkel járnak, mint például az oktatáshoz és a szórakozáshoz való jobb hozzáférés, ugyanakkor potenciális hátrányokkal is járnak. Valójában a diákok digitális tanulási környezetre adott érzelmi reakciói jelentősebb hatással lehetnek a folyamat sikerére, mint maga a technológia⁷². Mint ilyen, döntő fontosságú a digitalizációnak a gyermekek érzelmi intelligenciájára gyakorolt negatív hatásának mérséklése. Az egyik stratégia az érzelmi intelligencia fejlesztésének prioritása az oktatási környezetben. Erre több módszer is lehetséges, egyrészt csapatépítő játékokkal, másrészt a gyerekek önismeretének fejlesztésével, valamint az alapvető érzelmek nevesítésével, felismertetésével. Lehetséges például szituációs gyakorlatokkal, érzékenyítő mesék, történetek feldolgozásával is. Ez magában foglalhatja a gyerekek megtanítását arra, hogyan ismerjék fel és kezeljék érzelmeiket, és hogyan érezzenek együtt másokkal.

Ezenkívül fontos, hogy a vezetők és a HR-szakemberek munkahelyi készségként értékeljék az érzelmi intelligenciát⁷³. Ezáltal az alkalmazottak motiváltak lesznek érzelmi intelligenciájuk fejlesztésére, ami jobb kommunikációt és nagyobb termelékenységet eredményez. A digitalizáció hatására a kultúrában végbement változások azonban többet igényelnek, mint pusztán az érzelmi intelligencia fejlesztését a gyerekekben és a munkavállalókban – holisztikus megközelítést igényel az egészséges technológiahasználat és az élet egyensúlyának előmozdítása érdekében.

A szülők és a nevelők figyelemmel kísérhetik a gyerekek képernyő előtt töltött idejét, ösztönözhetik a szabadtéri tevékenységeket, és tartalmas beszélgetéseket folytathatnak a gyerekekkel érzelmeikről és a technológiahasználathoz való viszonyukról. Végül soron emlékeznünk kell arra, hogy a digitalizálás kétélű fegyver, és az érzelmi intelligenciára gyakorolt negatív hatásai mérsékelhetők az egyensúly és az EQ fejlesztésére irányuló szándékos erőfeszítésekkel^{74 75 76}.

⁷² Az érzelmi intelligencia (EQ) és az önszabályozás szerepe az online tanulásban https://www.researchgate.net/publication/341945495_Az_erzelmi_intelligencia_EQ_es_az_onszabalyozas_szerepe_az_online_tanulasban

⁷³ Az érzelmileg intelligens munkavégzés ereje <https://www.hrportal.hu/hr/az-erzelmileg-intelligens-munkavegzes-ereje-20221017.html>

⁷⁴ Hibrid digitalizáció: maghasadás vagy magfúzió? www.ludovika.hu

⁷⁵ <https://infojog.hu/dr-nagy-adrienn-a-mesterseges-intelligencia-es-a-digitalizacio-jelentosege-es-lehetseges-hasznositasi-teruletei-az-igazsagszolgalatasban-2020-2-75-e-kulonszam/>

⁷⁶ <https://jogkoveto.hu/tudastar/mi-es-az-ember-munkahelyen>

4.6.A személyes és szakmai fejlődésre gyakorolt hatások

Egyes kutatók azzal érvelnek, hogy az érzelmi intelligencia modelljei egyszerűen átcsomagolják a korábban megfogalmazott konstrukciókat, és új köntösbe öltöztetik őket. Az érzelmi intelligencia erősen kapcsolódik a személyiséghez, de kevésbé kapcsolódik a mentális képességekhez. Azt is felvetették, hogy az érzelmi intelligencia az életkorral együtt fejlődik.

Az érzelmi intelligencia különböző modelljei és megközelítései léteznek, beleértve az érzelmi tudatosság szintjeit (LEAS) és a Mayer-Salovey-Caruso érzelmi intelligencia tesztet (MSCEIT)⁷⁷. Egyes modellek az érzelmi intelligenciát pusztán képességek összességéként írják le, míg mások a szociális és érzelmi intelligencia közötti kapcsolatot hangsúlyozzák. Mayer és Salovey négyoldalú modellje az érzelmi intelligencia különböző típusait tartalmazza, például intraperszonális, interperszonális, stresszkezelési, adaptív és általános hangulati érzelmi intelligenciát. Ezzel szemben Bar-On elmélete a szociális és érzelmi intelligencia közötti kapcsolatot hangsúlyozza⁷⁸. Az érzelmi-szociális intelligencia egymással összefüggő érzelmi és szociális kompetenciák, készségek és képességek.

Az érzelmi intelligencia megértése elősegítheti a személyes és szakmai fejlődést. Az egyének érzelmi intelligenciája önjellemző tesztekkel mérhető. A mérőműszerek teljesítményteszteket és önellenőrző teszteket alkalmaznak. Az érzelmi intelligencia mérése megköveteli, hogy különbséget kell tenni a modellek és a megközelítések között, és az alkalmazott mérőeszközök azt tükrözik, ahogyan a szerzők vagy munkacsoportok gondolkodnak az érzelmi intelligenciáról, valamint az érzelmi és szociális kompetenciákról⁷⁹.

⁷⁷ 1. Antecedents of Emotional Intelligence: An Empirical Study. journalofleadershiped.org

⁷⁸ 1. Antecedents of Emotional Intelligence: An Empirical Study. journalofleadershiped.org

⁷⁹ *Pszichológia | Tanulmányok, esszék » Kun Bernadett - Az érzelmi intelligencia és az emocionális és szociális kompetenciák szerepe a pszichoaktív szer használatban.* doksi.net/hu/get.php?lid=19261

5. Az empirikus tanulás

5.1. Az empirikus tanulás előnyeinek és alkalmazásainak feltárása az oktatásban és azon túl.

A tapasztalati tanulás rendkívül hatékony tanítási módszernek bizonyult, mind oktatási környezetben, mind azon túl. Az interaktív táblák olyan eszközt jelentenek, amely megkönnyíti a tapasztalati tanulást az osztályteremben. Lehetővé teszik a tanulók számára, hogy gyakorlatias módon foglalkozzanak az anyaggal, hatékonyabbá téve a tananyag megértését és megtartását⁸⁰.

Ezenkívül a tapasztalati tanulás a hagyományos oktatási körülményeken túl is alkalmazható. Hatékonynak bizonyult a vállalati képzési programokban, ahol az alkalmazottak új készségeket sajátíthatnak el magával ragadó tapasztalatok révén, nem pedig csak előadásokat tartanak a témáról. Úgy találták, hogy ez a megközelítés növeli az alkalmazottak elkötelezettségét és megtartását⁸¹. Ez természetesen csupán kitekintés egy hosszabbtávú kapcsolódásra. A tapasztalati tanulás előnyei nyilvánvalóak. A tananyag gyakorlati alkalmazásával a tanulók nagyobb valószínűséggel megtartják a tanultakat, és valós helyzetekben is alkalmazzák azt. Ez a megközelítés elősegíti a kreativitást és a kritikus gondolkodási készségeket is, amelyek a mai rohanó világban a siker kulcsai.

5.2. Az érzelmi intelligencia gyengülésének következményei az általános iskolai évek során

Az általános iskolás gyerekek érzelmi intelligenciájának csökkenése kritikus probléma lehet. Míg a fejlett országokban az intelligencia szintjének csökkenéséről beszélnek, az intelligencia mérése kritikát kapott annak érvényessége és megbízhatósága tekintetében⁸². Az érzelmi intelligencia viszont egy viszonylag új fogalom, amely az elmúlt években kapott figyelmet. Bar-On modellje szerint az érzelmi intelligencia öt összetevőből áll, beleértve az általános hangulatot, a stresszkezelést, az interperszonális kapcsolatokat, az alkalmazkodóképességet és az általános hangulatot⁸³. Közülük az általános hangulatot nagyra értékelik. Ennek az összetevőnek a csökkenése számos negatív következménnyel járhat a gyermekek számára.

⁸⁰ Misley Helga - Interaktív tábla az oktatásban. Tanulás és tanítás interaktív táblával – PDF www.researchgate.net (utolsó letöltés 2023.11.03.)

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A52020DC0624>

⁸² magyarnemzet.hu/lugas-rovat/2021/06/hanyatlo-intelligencia

⁸³ 40. Tudás teremtés a középkorban
https://www.academia.edu/1245999/Tud%C3%A1steremt%C3%A9s_a_k%C3%B6z%C3%A9pkorban

Például nehézségekhez vezethet az érzelmek szabályozásában, viselkedési problémákhoz és alacsonyabb tanulmányi eredményekhez vezethet. Ezenkívül nehézséget okozhat a társakkal és a tanárokkal való pozitív kapcsolatok kialakításában, ami hatással lehet a társadalmi fejlődésre és az önbecsülésre. Ezért fontos foglalkozni az általános iskolás gyerekek csökkent érzelmi intelligenciájának kérdésével, és stratégiákat kidolgozni e készségkészlet fejlesztésére.

5.3. Az empirikus tanulás fogalmának bemutatása

Empirikus tanulásnak nevezzük a tanulás fontosságának megértését valós tapasztalatokon keresztül. A tapasztalati tanulás elméleti és gyakorlati szempontból is jelentős erőt képvisel a pedagógia fejlődésében⁸⁴. Ez a tanulási elv magában foglalja a tudás és a készségek megszerzését valós tapasztalatok révén, nem pedig pusztán a hagyományos osztálytermi oktatáson keresztül. A tapasztalati tanulás jelentőségét nehéz túlhangsúlyozni, mivel ez lehetőséget ad a hallgatóknak az elméleti ismeretek gyakorlati helyzetekben való alkalmazására, illetve gyakorlati tapasztalatok megszerzésére szakterületükön⁸⁵. A tapasztalati tanulás megvalósításának egyik módszere az SRM (Systematic Reflection Multisensory) folyamat, amely egy átfogó tanulási rendszer létrehozását foglalja magában, amely kulcselemként tartalmazza a tapasztalati tanulást.⁸⁶ A rendszer célja, hogy elősegítse az ismeretek mélyebb megértését és megőrzését, amelyek különféle valós helyzetekben alkalmazhatók. A tapasztalati tanulás beépítése az SRM folyamatba különösen fontos, mert ez lehetővé teszi a diákok számára, hogy értelmesebb módon foglalkozzanak az anyaggal, így jobban megértik, hogyan vonatkoznak a tanult fogalmak a való világra. Végző soron ez a megközelítés jobb tanulási eredményekhez vezet, és felkészíti a tanulókat a jövőbeli karrierjük sikerére⁸⁷.

5.4. Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata

Az érzelmi intelligencia (EI) olyan kulcsfontosságú készség, amely magában foglalja az érzelmek észlelését, értékelését és kezelését önmagunkban és másokban. Ez egy olyan képesség, amelyről a kutatók azt állítják, hogy ugyanolyan fontos a jó élethez, mint az

⁸⁴ A tapasztalati tanulás elvének kritikája. folyoiratok.oh.gov.hu

⁸⁵ A tapasztalati tanulás elvének kritikája. folyoiratok.oh.gov.hu

⁸⁶ Altrichter Márta, Horváth Gábor, Pataki Béla, Strausz György, Takács Gábor, Valyon József 2.3. A statisztikus tanuláselmélet alapjai. http://project.mit.bme.hu/mi_almanach/books/neuralis/ch02s03

⁸⁷ Altrichter Márta, Horváth Gábor, Pataki Béla, Strausz György, Takács Gábor, Valyon József 2.3. A statisztikus tanuláselmélet alapjai. http://project.mit.bme.hu/mi_almanach/books/neuralis/ch02s03

intelligencia, és bizonyos esetekben többet is számít⁸⁸. Az EI olyan diszpozíciós tulajdonságok összessége, amelyek az affektusokat a megismeréssel, az érzelmekkel és az intelligenciával kombinálják. Ez az a képesség, hogy felismerjük saját és mások érzéseit, és felhasználjuk azokat a szorongás kezelésére, a jó kommunikációra, az együttérzésre, a problémák leküzdésére, a problémák megoldására és a konfliktusok kezelésére⁸⁹. Ez magában foglalja az érzelmek megértését és kezelését mind önmagunkban, mind másokban. Az EI olyan érzelmi és szociális képességeket, készségeket és facilitátorokat foglal magában, amelyek fontosak az emberek személyes és szociális működése szempontjából⁹⁰. Ez különbözik az akadémiai intelligenciától, mivel magában foglalja az érzelmek és a megismerés összekapcsolását. Az érzelmi intelligencia fogalmát tudósok és kutatók tanulmányozták, mivel fontos hatással van mind a rövid, mind a hosszú távú mindennapi életre⁹¹. Két különálló modell létezik az EI fogalmára: a képesség EI és a vonás EI. Az Ability EI a történések érzelmi feldolgozásáért felelős kognitív képességekre utal. A vonás EI az érzelmi intelligencia önértékelésére összpontosít⁹². Az EI összefüggésbe hozható az egyének jobb pszichoszociális alkalmazkodásával, és pozitívan kapcsolódik a társadalmi funkciókhoz, míg negatívan a társas kapcsolatok konfliktusaihoz⁹³. Az érzelmi intelligencia segít az egyéneknek érzelmeikkel való okoskodásban, könnyen kifejezheti magát, motiválhatja magát és jól kezelheti az érzelmeket⁹⁴. Így az EI az érzelmek észlelésére, felhasználására, megértésére és kezelésére szolgáló képességek összessége, amelyek megtanulhatók és idővel fejleszthetők.

Az empirikus tanulás a tapasztalatból és megfigyelésből való tanulás folyamata, ahelyett, hogy kizárólag elméletre vagy spekulációra hagyatkozna. Ez egy kutatáson alapuló megközelítés, amely kiterjedt irodalmat szerzett a kognitív intelligencia mérése és oktatása terén. Az oktatáskutatásban az empirikus tanulás a tanulmányi teljesítmény előrejelzőire összpontosít. Idetartozik például az intelligencia hányados (IQ), a személyes kognitív képességek és más nem kognitív tényezők, amelyek növelik a tanulmányi teljesítmény előrejelzését⁹⁵. Az empirikus tanulás azonban szélesebb körű oktatási modelleket igényel, amelyek integrálják a személyes és kontextuális tényezőket a tanulási folyamatok

⁸⁸ *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁸⁹ *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹⁰ *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹¹ *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹² *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹³ *Relationship between emotional intelligence and aggression: A systematic review*. www.sciencedirect.com

⁹⁴ *Emotional Intelligence*. nobaproject.com/modules/emotional-intelligence

⁹⁵ *A New Layered Model on Emotional Intelligence*. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/

⁹⁶ *A Meta-Analysis of the Relationship Between Emotional Intelligence and Academic Performance in Secondary Education: A Multi-Stream Comparison*. www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.01517

összetettségének megértéséhez⁹⁷. Ez a megközelítés hangsúlyozza, hogy minden diák egyedi, és hogy a tanulás nem egy mindenki számára megfelelő megközelítés. Ehelyett alapvető fontosságú, hogy különféle módszereket alkalmazzunk a tanulási folyamat megértéséhez, és az oktatást az egyéni igényekhez igazítsuk. Összefoglalva, az empirikus tanulás egy bizonyítékokon alapuló megközelítés, amely a személyes és kontextuális tényezők fontosságát hangsúlyozza a tanulási folyamatban, és segíthet a pedagógusoknak hatékonyabb tanítási stratégiák kidolgozásában⁹⁸.

5.5. Az érzelmi intelligencia hatása az empirikus tanulásra

Az érzelmek jelentősen befolyásolják az egyén kognitív képességeit. Az érzelmi intelligencia, az érzelmek felismerésének, szabályozásának és felhasználásának képessége létfontosságú az egyén munkahelyi teljesítményéhez⁹⁹. Ezenkívül a kutatások szoros összefüggést mutattak ki az érzelmi intelligencia és a tanulmányi teljesítmény között¹⁰⁰. Az érzelmi képességek fejlesztése a hagyományos végzős osztálytermi oktatás révén érhető el, amely bőséges lehetőséget biztosít a diákok számára érzelmi intelligencia készségeik fejlesztésére¹⁰¹.

Az érzelmi intelligencia az empirikus tanulásban is döntő szerepet játszik. Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy szabályozzák érzelmeiket, miközben új ismereteket sajátítanak el, és azokat gyakorlati helyzetekben alkalmazzák. Például, ha a tanulási folyamat során kihívást jelentő problémával szembesülnek, a magas érzelmi intelligenciával rendelkező egyének hatékonyan tudják kezelni érzelmeiket, nyugodtak és koncentráltak maradnak, és mindaddig kitartanak, amíg megoldást nem találnak. Ezzel szemben az alacsony érzelmi intelligenciával rendelkezőket túlterhelhetik érzelmeik, elveszíthetik a fókuszot, és idő előtt feladhatják. Az érzelmi intelligencia tehát alapvető tényező, amely befolyásolja az egyén empirikus tanulási és tudás hatékony alkalmazási képességét.

⁹⁷ *A Meta-Analysis of the Relationship Between Emotional Intelligence and Academic Performance in Secondary Education: A Multi-Stream Comparison.* www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.01517

⁹⁸ *A Meta-Analysis of the Relationship Between Emotional Intelligence and Academic Performance in Secondary Education: A Multi-Stream Comparison.* www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.01517

⁹⁹ *Job Competencies and the Curriculum: An Inquiry into Emotional Intelligence in Graduate Professional Education.* link.springer.com/article/10.1023/A:1026119724265

¹⁰⁰ *Job Competencies and the Curriculum: An Inquiry into Emotional Intelligence in Graduate Professional Education.* link.springer.com/article/10.1023/A:1026119724265

¹⁰¹ *Job Competencies and the Curriculum: An Inquiry into Emotional Intelligence in Graduate Professional Education.* link.springer.com/article/10.1023/A:1026119724265

6. A kutatás és annak eredményei

6.1. A kutatás előzményei

Vizsgálati minta bemutatása

Az egyik vizsgálatban résztvevő osztály létszáma 27 fő, ebből 17 fiú és 10 lány. A tanulók a negyedik évfolyam végén nyelvi képességmérésen vettek részt, így ez alapján, valamint a tanulmányi eredményüknek köszönhetően a felső tagozaton is két tanítási nyelvű osztályban folytathatják tovább a tanulást. Mivel mindenki teljesítette a szintet, így a létszám nem változott az alsó tagozathoz képest.

A tanulók többsége békéscsabai lakos, mindössze 4 bejáró van, ők a környező településekről járnak iskolánkba. Két fő sajátos nevelési igényű gyerek van a csoportban, valamint egy BTMN-es. Ők heti rendszerességgel vesznek részt fejlesztő foglalkozásokon. Hátrányos helyzetű gyermek nincs. A tanulók többsége jó anyagi körülmények között él, támogató szülőkkel. Szociális hátterük átlagos vagy annál jobb. A családokat a gyermekükre való odafigyelés jellemzi.

A másik részvevő osztály létszáma 23 fő, 12 lány és 11 fiú. A gyerekek többsége békéscsabai lakos, 4 tanuló a környező településekről jár be. A családok társadalmi elhelyezkedés alapján jellemzően a középrétegbe sorolhatók. Tapasztalaim alapján a szülők támogatják gyermekük iskolai előmenetelét, az iskolával való kapcsolattartásuk jónak ígérkezik.

A tanulók első osztálytól kezdve két tanítási nyelvű oktatásban részesülnek. Jelenleg azok a tanulók alkotják az osztályközösséget, akik felső tagozaton is lehetőséget kaptak a program folytatására - az egykori „a” osztályból 16-an, az egykori „c” osztályból 7-en. Fontos pedagógiai feladat az osztályban a csoportkohézió erősítése, hiszen a két korábbi közösségből érkező gyerekek szokásai részben eltérőek. A felső tagozat sok újdonságot hozott valamennyi gyermek életébe, ami közös alapot nyújthat majd a közös célok és szabályok kialakításában.

Egy fő sajátos nevelési igényű és egy BTMN-s tanuló van az osztályban. Ők heti rendszerességgel vesznek részt fejlesztő foglalkozásokon. Hátrányos helyzetű gyermek nincs. Munkatempójuk az első hetek tapasztalatai alapján nagyon eltérő. Több gyermek kifejezetten gyorsan dolgozik, néhányan azonban az átlagosnál lassabban. A tanulók nagy része aktívan sportol, többen néptáncfoglalkozásokon vesznek részt, és 1 tanuló zeneiskolába is jár. Egy tanuló szülője jelezte, hogy gyermeke gyógytornára fog járni.

6.2. Tapasztalatok a vizsgálat felvétel közben, valamint annak előzményei

A kutatást 2023 tavaszán kezdtem el, amikor felvettem a kapcsolatot a vizsgált osztályok osztályfőnökeivel. Az akkori 4. évfolyamos diákok szülei számára hozzájáruló nyilatkozatot küldtem el, hogy elvégezhessem a felmérést. A teszt kiértékeléséhez szükségem volt a diákok 4. osztályos évvégi tanulmányi eredményeire, valamint a később felvett EIT-tesztre is. A szülők és az osztályfőnökök is támogattak ennek a vizsgálatnak az elvégzésében.

Mivel a diákok 4. évfolyamból léptek át 5. évfolyamba, így szükségem volt az 5. osztályos új osztályfőnökök engedélyére is. Az iskola Pedagógiai Programja alapján nem minden tanuló maradt az adott osztályban. Az iskolában lévő „a” és „b” osztályok kéttanítási nyelvű képzésben vesznek részt, míg a „c” osztályosok vagy sportiskolai vagy rendes képzést kapnak. Az új osztályok közül a két kéttanítási nyelvű képzésben tanuló osztályban volt lehetőségem az EI-teszt elvégztetésében.

Amint megkezdődött a teszt, észrevettem, hogy a diákok különböző módon reagálnak. Néhányan közülük lelkesen vágta bele a feladatokba. Látszott rajtuk, hogy élvezik a feladatot, és aktívan és koncentráltan válaszoltak a kérdésekre. Ezek a diákok látszólag képesek voltak gyorsan megérteni az érzelmi szituációkat és hatékonyan reagálni rájuk.

Voltak olyan diákok is, akik szinte meg sem álltak, és hamarosan befejezték a tesztet. Ők talán már korábban foglalkoztak az érzelmi intelligencia fejlesztésével, és magabiztosan kezelték az érzelmi helyzeteket. Az eredményeik alapján azonban nem fogalmazódott meg kiemelkedő eredmény, viszont lelkesedésük és koncentrációs készségük példamutató volt.

Néhány diák viszont lassabban haladt a feladatokkal. Lehet, hogy szükségük volt időre ahhoz, hogy jobban megértsék az érzelmi szituációkat, és alaposan gondolkodtak a válaszaikon. Az ilyen diákok számára a teszt lehetőséget adott, hogy egyáltalán az EI, mint terület megjelenjen az életükben.

Az érdekes fordulatok között szerepeltek olyan diákok is, akik látványosan ellenkeztek a tesztrel. Feltehetően az érzelmi intelligencia, mint témakör nem tartozott az általa fontosnak ítélt értékek közt, és ezt is kimutatták. Azonban éppen ezek a diákok értek el néhányan meglepően jó eredményeket. Lehet, hogy a látszat ellenkezés ellenére mélyen érdekelték az érzelmek és az érzelmi intelligencia, és a kapott eredmények alapján mondhatom azt, hogy a diákok megközelítőleg egy érzelmi intelligencia szinten mozog.

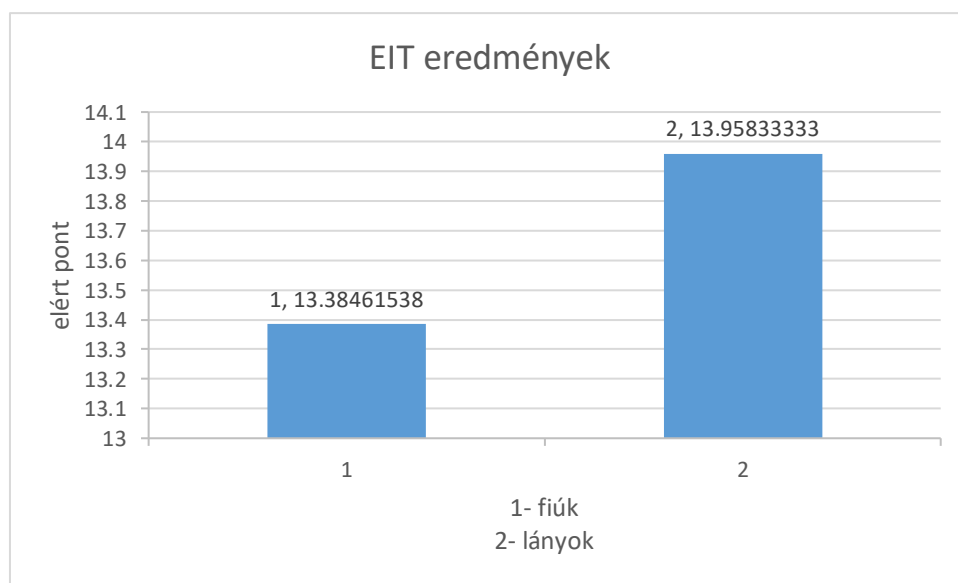
Ezek az eredmények és a vizsgálat közben tapasztaltak rámutattak arra, hogy minden diák egyedi módon reagál az érzelmi intelligencia tesztre, és ezek a reakciók nem feltétlenül tükrözik az érzelmi intelligencia valódi szintjét.

6.3. EIT teszteredmények

Az elvégzett tesztek eredményei egészen hasonló értékeket mutatnak a diákok közt. Jelentős eltérés a fiúk és a lányok eredményei közt nincs. Sőt, a tesztet kitöltő SNI-s, illetve BTMN-es tanulók EI-tesztje sem mutat kilengést a többi tanulóéhoz képest. Ez a tény alapvetően nem okozott meglepetést, hiszen a szakdolgozatom hipotézise az, hogy a magas érzelmi intelligenciával rendelkező gyerekek sikeresebbek az empirikus tanulási folyamatokban. A tanulók elért eredményei átlagot vonva az alábbiak:

fiúk: 13,38 pont

lányok: 13,95 pont

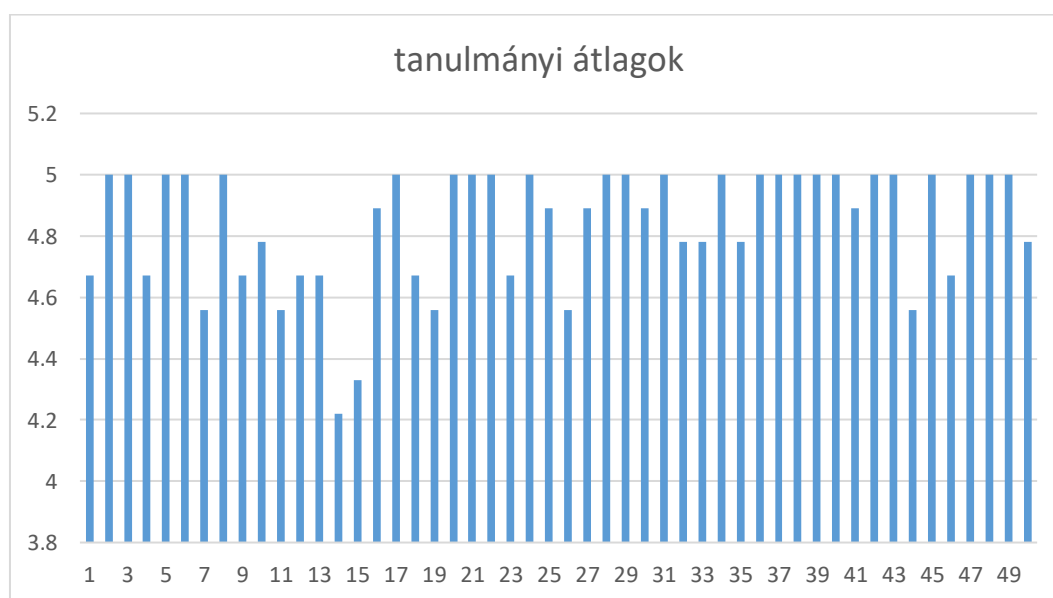
6.4. Tanulmányi eredmények

A kutatásomhoz a tanulók 2022-2023. tanévben elért tanulmányi eredményük átlagait vettem alapul. Az iskola, amely a vizsgálat helyszínéül szolgált a békéscsabai Jankay Tibor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola. Az intézmény Pedagógiai Programja az alábbiakat tartalmazza: „Felfogásunk szerint nem az az elsődleges célunk, hogy leírjuk, milyenek legyenek a gyermekek érzelmei, hanem az, hogy ezek egyéni fejlesztéséhez pedagógiai segítséget

nyújtunk. Ezt úgy érhetjük el, hogy a gyerekek számára megteremtjük azokat a feltételeket, tevékenységrendszert, amelyekben személyiségüket fejleszthetik. A gyermekek személyiségfejlesztése van nevelő-oktatómunkánk középpontjában.

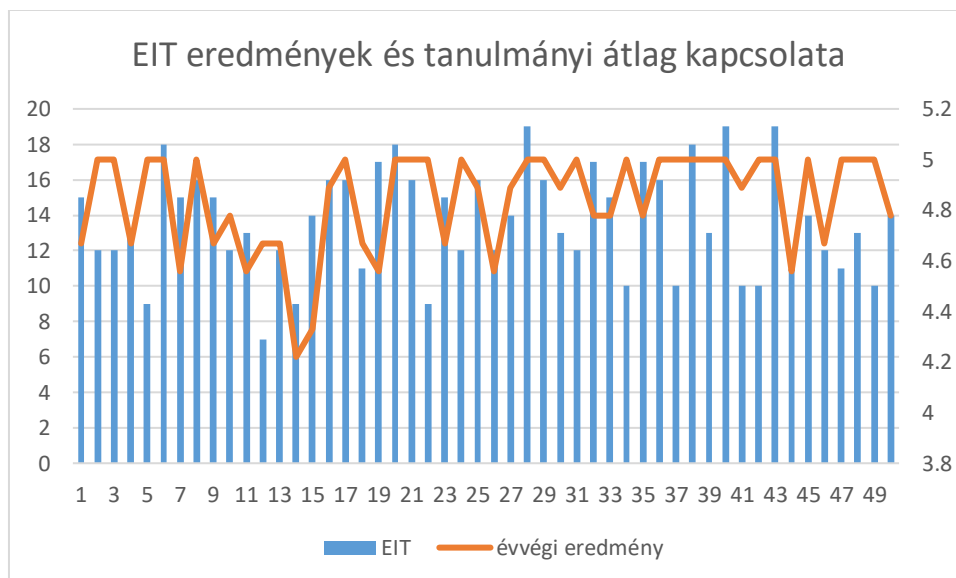
Korunkban az intelligencia fogalma is ártértékelődött, a pedagógia és társtudományok fejlődésének köszönhetően ma már az intelligencia különböző aspektusait ismerhetjük fel: logikai, matematikai, nyelvi, vizuális, testi, zenei, személyközi (interperszonális), személyes (intrapersonális), praktikus aspektusok. Felfogásunk szerint nem az az elsődleges célunk, hogy leírjuk, milyenek legyenek a gyermekek érzelmei, hanem az, hogy ezek egyéni fejlesztéséhez pedagógiai segítséget nyújtunk. Ezt úgy érhetjük el, hogy a gyerekek számára megteremtjük azokat a feltételeket, tevékenységrendszert, amelyekben személyiségüket fejleszthetik. A gyermekek személyiségfejlesztése van nevelő-oktatómunkánk középpontjában. Korunkban az intelligencia fogalma is ártértékelődött, a pedagógia és társtudományok fejlődésének köszönhetően ma már az intelligencia különböző aspektusait ismerhetjük fel: logikai, matematikai, nyelvi, vizuális, testi, zenei, személyközi (interperszonális), személyes (intrapersonális), praktikus aspektusok.”¹⁰²

Az iskola által képviselt értékek és nevelő-oktató munkájuknak köszönhetően a tanulók 4. évvégi tanulmányi eredménye az alábbiak szerint alakult:

A diagrammon jól látható, hogy a nebulók eredményei bőven meghaladják a 4,00-es átlagot. Előfelvetésem szerint ez, és az érzelmi intelligencia korrelál egymással. A következő ábra megmutatja, hogy a kutatás során milyen eredményeket kaptam ezzel kapcsolatban.

¹⁰² <http://jankayiskola.hu/dokumentumok/Pedprog.pdf>

Az ábrán látható, hogy a kapott teszt eredmények és az évvégi tanulmányi átlag között nincs kirívó eltérés. Az a tanuló, akinek a leggyengébb tanulmányi eredménye született, jobban teljesített az EIT teszten, mint néhányok azok közül a tanulók közül, akiknek évvégi tanulmányi eredménye jobban sikerült. A diákok közül ő az egyik tanuló, aki SNI besorolással rendelkezik. A legmagasabb eredményeket a lányok érték el a teszten, viszont nincs jelentős eltérés a nemek tekintetében sem.

Correlations			
		EIT	Év vége
EIT	Pearson Correlation	1	,172
	Sig. (2-tailed)		,233
	N	50	50
Év vége	Pearson Correlation	,172	1
	Sig. (2-tailed)	,233	
	N	50	50

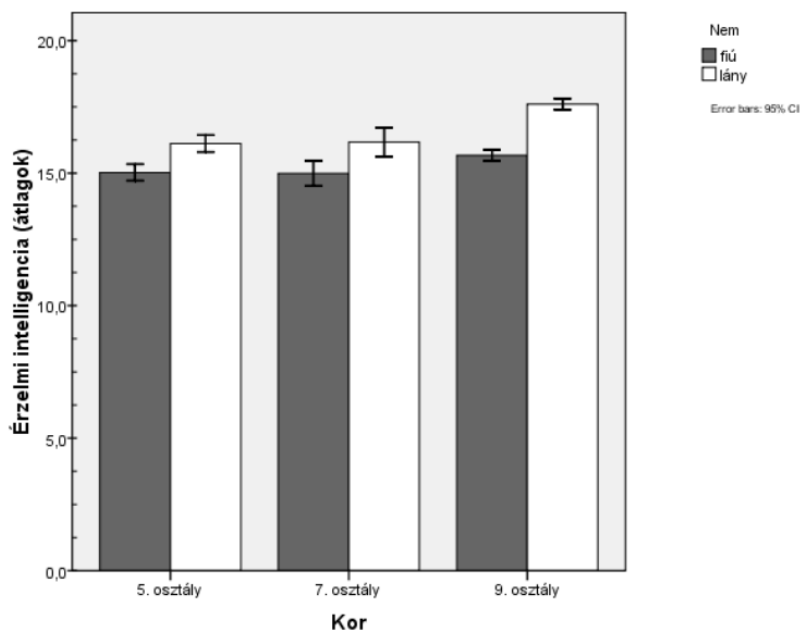
Megnéztem az év végi eredmények és az EIT eredmények korrelációját, ami $r=0,172$ és $p=0,233 \rightarrow$ alacsony és pozitív irányú korreláció (tehát van kapcsolat, csak alacsony) és az sem szignifikáns $\rightarrow$ tehát nincs jelentős összefüggés a tanulmányi átlag és az érzelmi intelligencia fejlettsége között. Azonban alacsony az elemszám, ez befolyásolhatja az r értékét.

A fiúk és lányok EIT eredményei között nincs szignifikáns különbség, melyet kétmintás t-próbával ellenőriztem ($t=-0,669$ és $p=0,507$). Ilyen szempontból a biológiai nem nem befolyásolja ebben a mintában az EIT eredményeket. Nem mondható pl: hogy a lányok jobban

teljesítenek az EIT teszten. Itt is alacsony az elemszám, és nem szignifikáns az eredmény, tehát nem általánosítható, de ebben a tanulói közösségben ez így volt.

6.5. Összehasonlítás Nagy Henriett doktori disszertációjában szereplő adatokkal

Nagy Henriett 2010-ben elvégzett teszteredményei szignifikáns eltéréseket mutatnak az én teszteredményeimhez képest. Az általa kapott EIT teszt eredmények a következők:

14. ábra: Életkori és nemi különbségek az érzelmi intelligencia feladatokban a 10-15 évesek mintáján
(Az elemzésbe bevont: 585 ötödikes fiú (M=15,02; SD=3,83, CI:14,71-15,33), 587 ötödikes lány (M=16,16; SD=3,90, CI:15,80-16,43), 212 hetedik fiú (M=14,99; SD=3,51, CI:14,51-15,46), 184 hetedik lány (M=16,16; SD=3,73, CI:15,62-16,71), 958 kilencedikes fiú (M=15,67; SD=3,63, CI:15,46-15,87), 1118 kilencedikes lány (M=17,60; SD=3,55, CI:17,39-17,81) teljesítménye alapján.

1. ábra forrás: Nagy Henriett doktori disszertáció 75. oldal¹⁰³

Az ábrán látható, hogy a 2010-ben elvégzett teszt eredmények, illetve az általam 2023-ban elvégzett teszt eredményei közt az alábbi különbségek vannak:

- Az ötödik osztályos fiúk eredményei Nagy H. méréseiben 15,02 pont, míg nálam 13,38 pont
- Az ötödik osztályos lányok eredményei Nagy H. méréseiben 16,16 pont, míg nálam a kapott eredmény 13,95 pont

One-Sample Test

Test Value = 16.16

¹⁰³ 25. Nagy, H. (2010) - A képesség-alapú érzelmi intelligencia modell érvényességének empirikus elemzése 75. oldal

	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
EIT	-3,980	23	,001	-2,202	-3,35	-1,06

Nálam az ötödikes lányok szignifikánsan alacsonyabb EIT értéket értek el, mint Nagy H. 2010-es mérésének 16,16-os átlagértéke ($t=-3,980$; $p<0,001$). Ezt egymintás t-próbával vizsgáltam, ahol az összehasonlítás értéke a 16,16 volt.

One-Sample Test						
Test Value = 15.02						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
EIT	-2,527	25	,018	-1,635	-2,97	-,30

Ugyanez a helyzet a fiúk esetében is, a fiúk EIT eredményei is szignifikánsan ($p=0,018$) alacsonyabbak ($t=-2,527$), mint a referenciának beállított 15,02-es érték. Ezt is egymintás t-próbával vizsgáltam.

Az általam felvett és a disszertációban kapott eredmények eltérnek egymástól a vizsgált számok tekintetében. Ennek okairól korábban már beszéltem. Meg kell említenem azonban, hogy az alacsony darabszámú mintavétel miatt a teszt nem reprezentatív, bár ez jelenlegi tanulmányomban nem is volt cél.

7. Megbeszélés - diszkusszió

Megállapítható tehát, hogy az érzelmi intelligencia (EI) olyan kulcsfontosságú képesség, amely szorosan kapcsolódik az egyéni sikerekhez és az emberi kapcsolatok minőségéhez. Az EI fejlesztése kisiskolás korban különösen fontos, mivel ez az időszak kritikus szerepet játszik az érzelmi alapok kialakításában és az egész életen át tartó tanulásban. Az alábbiakban összefoglalom, miért érdemes a kisgyermekek érzelmi intelligenciájának fejlesztésére összpontosítani.

Először is, az érzelmi intelligencia a szociális és érzelmi készségeket foglalja magában, amelyek segítik az egyénnek a saját érzéseinek felismerését és kezelését, valamint mások érzelmeinek megértését és hatékony kommunikációját. Az ilyen készségek megtanulása és gyakorlása már kisgyermekkorban hozzájárul a pozitív viselkedések kialakulásához és a konfliktusok kezeléséhez.

A fentebb említett két aspektus azonban jelentősen befolyásolta és jelenleg is hatással van a felnőtt egyének mindennapjaira. A Covid utóhatásai és a digitálizáció nagy hatással van a készség szintű érzelmi intelligencia használatra. Sokak életéből a társas kapcsolatok, mint a mindennapok meghatározó részei kiestek. A Covid-19 járvány hatására megjelent a home-office munkaforma, ami sajátos munkakörnyezetet és szociális interakciókat generált. Az egyének csupán mikrokörnyezetben éltek a mindennapjaikat, jobb esetben családjukkal, rosszabb esetben egyedül. Az így kialakult életforma során a személyek nagyban nélkülözték a személyes kapcsolatokat.

A gyerekek tekintetében ez a steril közeg nem támogatta a finom reakciók tapasztalati elmélyülését azok érzékelését és értelmezését. Az interperszonális kapcsolatok hiánya miatt a mimika, testbeszéd, hangsúly és más nonverbális jelek készségszintű értelmezése, kezelése és reagálás a társaik viselkedésére, valamint a felmerülő problémák megoldása fejlesztendő területként jelent meg.

Egyrészt ez a Covid-járvány hozadéka, másrészt a digitalizáció rohamos fejlődése az, ami feltételezésem szerint negatívan befolyásolta a 2010-es évi teszt eredményekhez képest az általam elvégzett tesztek eredményeit. A social-media platformok miatt az emberi kapcsolatok is online formára váltottak, megritkult az „offline” kapcsolattartás. A korábban említett textrovertáció révén a gyerekek között megjelenő kommunikációs csatorna sem a személyes kapcsolattartás, sem pedig a telefonos – verbális - forma, hanem az online szövegszerű

párbeszéd lett a meghatározó. Bár ezek a szövegek színesíthetőek, elmélyíthetőek képekkel, emotikonokkal, de korántsem adja meg azt, amire szüksége lenne egy fejlődésben lévő gyermeknek.

A szülei által mutatott viselkedésmintákat követve, a kor gyermekei is távolodnak egymástól, kapcsolataik másmilyen mintákat mutatnak. A rohanós mindennapok során a szülőknek egyre kevesebb minőségi időre jut kapacitásuk. Ezáltal a gyerekek érzelmi intelligenciája nem tud olyan ütemben fejlődni, mint az korábban látható volt. Az alapvetően szülőktől megtanult minták egyre kevesebb részben vannak jelen a fejlődés során, áthárul az iskolákra, és a nevelés egyéb színtereire azok elmélyítése.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése segít a gyermekeknek az önismeret kialakításában. Amikor a kisiskolások megértik érzelmeiket, könnyebben kezelik a stresszt és az élet nehézségeit. Az önismeret lehetővé teszi számukra, hogy magabiztosabban és hatékonyabban éréjk el céljaikat, és megküzdjenek az élet kihívásaival.

Másodszor, az érzelmi intelligencia segít az empátia kialakításában. A képesség arra, hogy mások érzéseit megértsük és szükség esetén segítsünk nekik, alapvető fontosságú a harmonikus emberi kapcsolatokhoz. A kisiskolások számára az empátia fejlesztése azt eredményezi, hogy könnyebben megtalálják a közös pontokat másokkal, és erősebb köteleket alakítanak ki barátaikkal és családjukkal.

Harmadszor, az érzelmi intelligencia elősegíti a konfliktuskezelési készségek fejlődését. A kisiskolásoknak szükségük van arra, hogy megtanulják, hogyan oldják meg a konfliktusokat másokkal, és hogyan kommunikáljanak hatékonyan az érzéseikről. Az ilyen készségek segítik a gyermeket abban, hogy építő módon kezelje az élet különböző helyzeteit, és segítsenek neki kiegyensúlyozott, harmonikus életet kialakítani.

Végül, az érzelmi intelligencia kisiskolás korban történő fejlesztése növeli az iskolai teljesítményt és támogatja a tanulási folyamatot. A gyermekek, akik képesek kezelni az érzelmi stresszt és hatékonyan kommunikálni, jobban alkalmazkodnak az iskolai környezethez. Az érzelmi stabilitás és az együttműködési készségek hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek sikeresen tanuljon és alkalmazkodjon a változó körülményekhez.

Összefoglalva, az érzelmi intelligencia fejlesztése kisiskolás korban létfontosságú a gyermek teljes körű fejlődése szempontjából. Az ilyen készségek megalapozzák az egész életen át tartó tanulás alapjait, és segítenek az egyéneknek boldog, kiegyensúlyozott életet kialakítani személyes és szakmai területeken egyaránt.

8. Irodalomjegyzék:

1. A Covid19-világjárvány: tanulságok és ajánlások a jövőre vonatkozóan https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0282_HU.html (utolsó letöltés 2023.11.14.)
2. Aigner Ivan: Hibrid digitalizáció: maghasadás vagy magfúzió? www.ludovika.hu (utolsó letöltés: 2023.11.30.)
3. Altrichter Márta, Horváth Gábor, Pataki Béla, Strausz György, Takács Gábor, Valyon József 2.3. A statisztikus tanuláselmélet alapjai. http://project.mit.bme.hu/mi_almanach/books/neuralis/ch02s03
4. Andres-Pasztor Judith Glenda: Az érzelmi intelligencia (EQ) és az önszabályozás szerepe az online tanulásban https://www.researchgate.net/publication/341945495_Az_erzelmi_intelligencia_EQ_es_az_onszabalyozas_szerepe_az_online_tanulasban (utolsó letöltés: 2023.12.11.)
5. Athanasios S. Drigas, Chara Papoutsis: A New Layered Model on Emotional Intelligence. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5981239/ (utolsó letöltés: 2023.10.24.)
6. Az érzelmileg intelligens munkavégzés ereje <https://www.hrportal.hu/hr/az-erzelmileg-intelligens-munkavegzes-ereje-20221017.html>
7. Barbuto, John: Antecedents of Emotional Intelligence: An Empirical Study. journalofleadershiped.org (utolsó letöltés: 2023.12.12.)
8. Berényi Eszter: Különleges oktatási időszakok: felvételizők és szüleik tapasztalatai a digitális tanrendről – PDF https://www.researchgate.net/publication/353833319_Kulonleges_oktatasi_idoszak_ok_felvetelizok_es_szuleik_tapasztalatai_a_digitalis_tanrendrol (utolsó letöltés: 2023.12.01.)
9. Bocsiné Percze Andrea: A koronavírus járvány okozta helyzet hatása az óvodás korú gyerekek fejlődésére - <http://karpatokalapitvany.hu/koragyerekkor/hu/node/45> (utolsó letöltés: 2023.11.11.)
10. Brackett, M: Emotional Intelligence. (utolsó letöltés: 2023.12.02.) nobaproject.com/modules/emotional-intelligence
11. Cherry, K. MSEd: Emotional Intelligence. www.verywellmind.com/what-is-emotional-intelligence-2795423 (utolsó letöltés 2023.12.01.)
12. Craig, H. BPSyScThe Theories of Emotional Intelligence Explained. positivepsychology.com/emotional-intelligence-theories/
13. Emotional Intelligence in the Workplace. www.valamis.com/hub/emotional-intelligence-in-the-workplace (utolsó letöltés: 2023.10.22.)
14. en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence
15. Fehér Ágota – Megyeriné Runyó Anna: A Digitális Világ Hatása A Gyermekekre | PDF <https://www.scribd.com/document/438052304/a-digitalis-vilag-hatasa-a-gyermekekre> (utolsó letöltés: 2023.11.12.)
16. García-Sancho E., Salguero, J., Fernández-Berrocal, P.: Relationship between emotional intelligence and aggression: A systematic review. www.sciencedirect.com
17. Goleman, D. (1995). Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. New York: Bantam Books.
18. <http://jankayiskola.hu/dokumentumok/Pedprog.pdf> (utolsó letöltés: 2023.12.03.)
19. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A52020DC0624>

20. <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=textrovert> (utolsó letöltés: 2023.12.15.)
21. Járványhelyzet hatása a gyerekekre – Kutatás <https://unicef.hu/mentalis-egeszseg/kutatas> (utolsó letöltés 2023.12.05.)
22. Jeager, J, Audrey: Job Competencies and the Curriculum: An Inquiry into Emotional Intelligence in Graduate Professional Education. link.springer.com/article/10.1023/A:1026119724265 (utolsó letöltés 2023.11.27.)
23. Kovács Zita: <https://jogkoveto.hu/tudastar/mi-es-az-ember-munkahelyen> (utolsó letöltés: 2023.12.01.)
24. Kun Bernadett: Pszichológia | Tanulmányok, esszék - Az érzelmi intelligencia és az emocionális és szociális kompetenciák szerepe a pszichoaktívszer használatban. doksi.net/hu/get.php?lid=19261
25. Landy, L.: Why Emotional Intelligence Is Important in Leadership. online.hbs.edu (utolsó letöltés 2023.12.10.)
26. Marc Brackett, Sarah Delaney, and Peter Salovey: Emotional Intelligence, nobaproject.com/modules/emotional-intelligence (utolsó letöltés 2023.12.12.)
27. Miért fontos az EQ a munkahelyünkön is? <https://hrpwr.hu/cikk/miert-fontos-az-eq-a-munkahelyunkon>
28. Misley Helga - Interaktív tábla az oktatásban. Tanulás és tanítás interaktív táblával – PDF www.researchgate.net (utolsó letöltés 2023.11.03.)
29. Nagy Adrienn, dr: <https://infojog.hu/dr-nagy-adrienn-a-mesterseges-intelligencia-es-a-digitalizacio-jelentosege-es-lehetseges-hasznositasi-teruletei-az-igazsagszolgalatasban-2020-2-75-e-kulonszam/> (utolsó letöltés: 2023.12.03.)
30. Nagy, H. (2010) - A képesség-alapú érzelmi intelligencia modell érvényességének empirikus elemzése
31. Nagy, H. (2017). Az érzelmi intelligencia és az empirikus tanulás kapcsolata alsó tagozatos korban. Doktori disszertáció, Pécsi Tudományegyetem.
32. Nahalka István: A tapasztalati tanulás elvének kritikája. [folyoiratok.oh.gov.hu](https:// folyoiratok.oh.gov.hu) (utolsó letöltés: 2023.10.21.)
33. O'Connor, P.J.: The Measurement of Emotional Intelligence: A Critical Review of the Literature and Recommendations for Researchers and Practitioners. www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.01116/full (utolsó letöltés 2023.11.28.)
34. Ötvös, Z.: Hányatló intelligencia. - magyarnemzet.hu/lugas-rovat/2021/06/hanyatlo-intelligencia (utolsó letöltés: 2023.11.25.)
35. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9, 185-211.
36. Sauber Millacci, T., Ph.D.: The Importance of Emotional Intelligence (Incl. Quotes). positivepsychology.com/importance-of-emotional-intelligence/ (utolsó letöltés: 2023.11.28.)
37. Snelling, J.: International Society for Technology in Education (ISTE). (2016). Empowered Learner. <https://www.iste.org/standards/for-students/empowered-learner> (utolsó letöltés 2023.12.04.)
38. Somogyvári L.: Tudás teremtés a középkorban https://www.academia.edu/1245999/Tud%C3%A1steremt%C3%A9s_a_k%C3%B6z%C3%A9pkorban (utolsó letöltés: 2023.12.14.)
39. Szilágyi Katalin: <https://www.hrportal.hu/hr/hogyan-fejlesztheto-az-erzelmi-intelligencia-20090723.html> (utolsó letöltés: 2023.12.04.)

40. Tóth Péter - Empirikus kutatások az oktatásban és a pedagógusképzésben – PDF
www.academia.edu (letöltve: 2023.október 20.) (letöltve: 2023.október 20.)

9. Mellékletek

2. számú melléklet: KÉPES ÉRZELMI INTELLIGENCIA TESZT 10-15 ÉVES KOROSZTÁLY RÉSZÉRE (EIT 10-15)

Instrukció

Ebben a füzetben arra kérünk Benneteket, hogy képek és rövid történetek kapcsán arra adjatok választ hogyan érezték, hogyan gondolkodtok magatokról és másokról. A kérdésekre az első megérzéseitek alapján válaszoljatok, mert ezek az első gondolatok a legfontosabbak.

A válaszaitokat kiosztott tesztlapra kapjunk meg. A feladatokban 'A', 'B', 'C', 'D', és 'E' betűkkel jelölt lehetőségek közül választhatok. Választásotokat a megfelelő betűre rajzolt X-el jelöljétek! Figyeljete arra, hogy a válaszlapon pontosan kövessétek a feladatok számozását!

Fontos tudnotok, hogy ez a feladatsor nem felmérő dolgozat. Nincsenek jó vagy rossz válaszok!

Kérünk Benneteket, hogy legyetek őszinték!

1.Ki száll szembe ezzel a lánnyal?

A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

165

2.Képzeld el, hogy Bori egy jóképű fiúval beszélget. Melyik mosolya árulja el azt, hogy tetszeni akar a fiúnak?

A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

4.Ki tartozik a csoporthoz? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

5. Gyuri melyik arca fejez ki egyetértést a fekete hajú lánnyal? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

6.Ki próbálja meg felvidítani a szomorkodó kistestvérét? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

170

7. Ki tartozik a képen látható csoporthoz? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

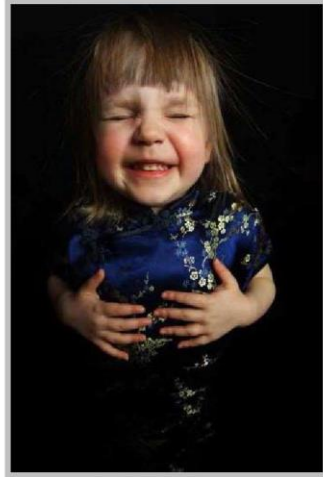
D

E

171

8. Melyik kislány van bajban? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

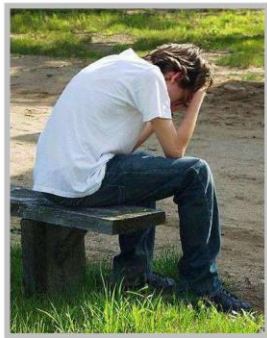
9. Melyik gyerek van bajban? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

A következő diákon olyan képeket fogsz látni, amelyek különféle érzelmi állapotokat jelenítenek meg. Egy dián hat fotót látsz, amelyek mind egy feladathoz tartoznak. A képeket úgy csoportosítottuk, hogy a vörös alapra helyezett fotók azonos érzelmeket kifejező arcmimikát, kézmozdulatot, lábtartást vagy testhelyzetet ábrázolnak. Ezek az összetartozó képek **mindig ugyanazt** az érzést vagy lelkiállapotot fejezik ki – természetesen különböző módon. A feladatod az, hogy a sárga keretbe foglalt 'A' 'B' vagy 'C' betűvel jelölt képek közül kiválasszátok azt az **egy** képet, amely ugyanazt az érzelmi állapotot fejezi ki, mint a vörös alapon található három kép.

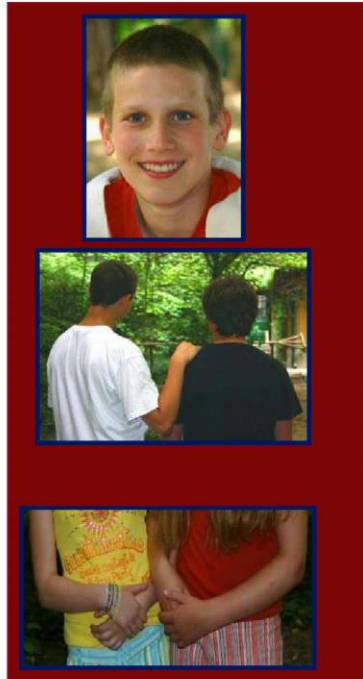
Lássunk egy példát!

Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek?

A vörös alapon látható képek közös vonása, hogy mindegyik szomorúságot ábrázol, ezért a feladat helyes megoldása a 'B' kép választása. Az 'A' képen a lány álmoság miatt dörzsöli a szemét, a 'C' kép pedig egy elutasító kézmozdulatot ábrázol. Egyedül a 'B' kép fejezi ki ugyanazt az érzelmi állapotot, amelyet az összetartozó képek jelenítenek meg.

10. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

11. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek?

D

A

C

12. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek?

A

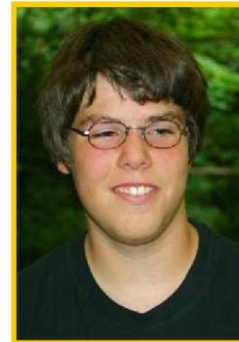
B

C

177

13. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et!

A

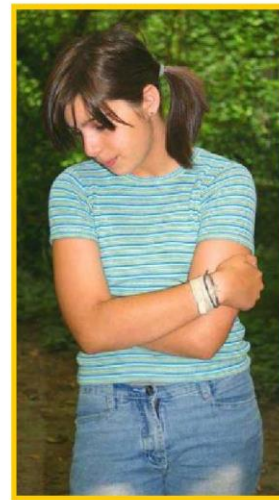
B

C

178

14. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et!

C

A

B

179

15. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et!

B

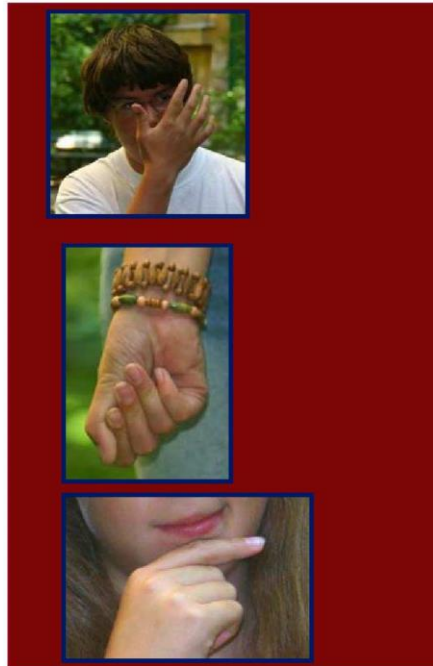
A

C

180

16. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et!

A

C

B

17. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

182

18. Az 'A', 'B' vagy 'C' betűvel jelölt kép fejezi-e ki ugyanazt az érzelmi állapotot, mint a vörös alapon összegyűjtött képek? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

19. A szüleid először engedtek el egyedül a városba. Örölsz, hogy szabadon oda mehetsz ahova te szeretnéd. Egy kicsit elkalandoztál ismeretlen utcák felé és most hirtelen nem találod a hazafelé vezető utat. Körül nézel és a képeken látható felnőttek jönnek veled szembe. Kitől kérnél útbaigazítást? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et!

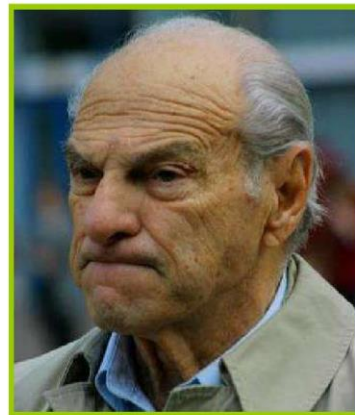
A

B

C

D

20. Melyik arckifejezés tükrözi legjobban azt, amit a kép láttán érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

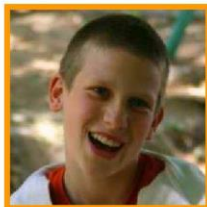
A

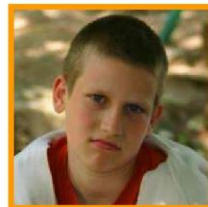
B

C

D

E

21. A legjobb barátod háza előtt látod ezt a jelenetet. Milyen érzelmet élsz át? A kiválasztott kép betűjélére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

186

22. Melyik arckifejezés tükrözi leginkább azt, amit te is érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

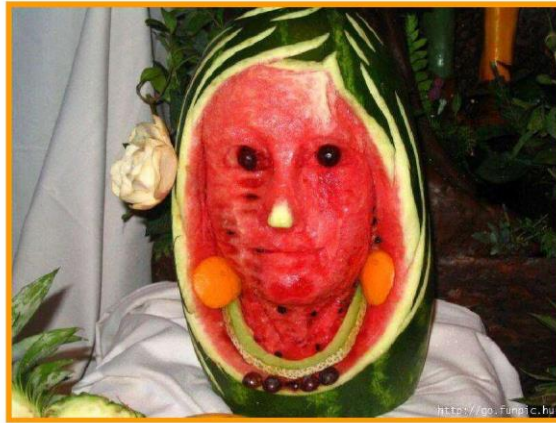
D

E

187

23. Mit érzel akkor, ha egy ilyen arc ül veled szemben? A válaszlapon jelöld meg X-el a kiválasztott képet!

A

B

C

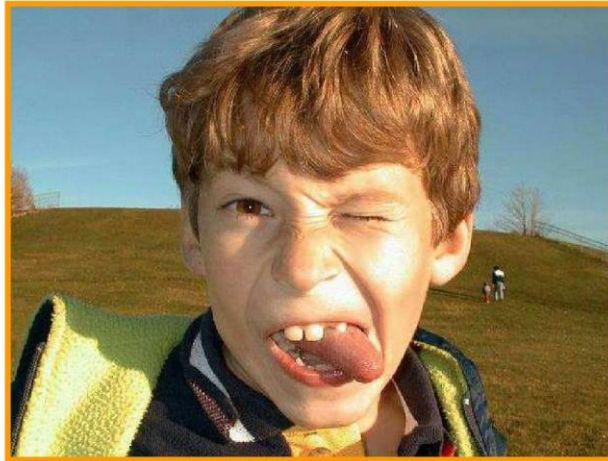

D

E

24. Mit érzel, ha reggel így fogadnak társaid az iskolában? Melyik arckifejezés tükrözi leginkább azt, amit te is érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

25. Mit érzel, ha reggel a kapun kilépve ezt látod? Melyik arckifejezés tükrözi leginkább azt, amit te is érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

26. Képzeld el, hogy a szüleid indulatosan veszekednek egymással. Mit éreznél a viselkedés láttán? Melyik arckifejezés tükrözi legjobban azt, amit te érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

27. Milyen érzést vált ki benned ez a kép? Melyik arckifejezés tükrözi leginkább azt, amit te is érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

28. Mit érzel azok iránt, akik a kiskutyával szemben ezt a gazságot elkövették? Melyik arckifejezés tükrözi leginkább azt, amit te érzel? A kiválasztott kép betűjelére tegyél egy X-et a válaszlapon!

A

B

C

D

E

193

Az EIT 10-15 értékelése

1.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=0
2.	A=0	B=0	C=1	D=0	E=0

3.	A=1	B=1	C=0	D=0	E=0
4.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=0
5.	A=0	B=0	C=1	D=1	E=0
6.	A=0	B=0	C=0	D=0	E=1
7.	A=0	B=0	C=0	D=0	E=1
8.	A=0	B=1	C=0	D=0	
9.	A=0	B=0	C=1	D=0	
10.	A=0	B=0	C=1		
11.	A=1	B=0	C=0		
12.	A=0	B=0	C=1		
13.	A=0	B=1	C=0		
14.	A=0	B=0	C=1		
15.	A=1	B=0	C=0		
16.	A=0	B=0	C=1		
17.	A=0	B=1	C=0		
18.	A=0	B=0	C=1		
19.	A=0	B=1	C=0	D=0	
20.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=0
21.	A=0	B=0	C=1	D=0	E=0
22.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=0
23.	A=0	B=0	C=0	D=0	E=1
24.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=0
25.	A=0	B=0	C=0	D=1	E=0
26.	A=0	B=1	C=0	D=0	E=1

27.	A=0	B=0	C=1	D=0	E=0
28.	A=1	B=1	C=0	D=0	E=0
29.	A=0	B=0	C=0	D=0	E=1